

Std. 4 - Week 6

ગુજરાતી

ધોરણ ૪

પ્રશ્ન ૧. સમાચાર પત્રો માંથી જોડાક્ષર વાળા શબ્દો શોધીને લખો.

.....

.....

પ્રશ્ન ૨. દસ શાકભાજીના નામ લખો.

.....

.....

પ્રશ્ન ૩. તમારા ઘરમાં કોણ કોણ રહે છે ? તેઓના ઉંમર પ્રમાણે ઉતરતા ક્રમમાં યાદી બનાવો.

[illegible]

પ્રશ્ન ૪. તમને મનપસંદ કોઈ ગીત/ અભિનય ગીત/જોડકણું લખો.

[illegible]

પ્રશ્ન ૫. તમારા દાદા કે બા પાસેથી વાર્તા સાંભળો અને લખો.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

પ્રશ્ન ૬. કૌસમાં આપેલ શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

(તાવ, કડવો, નિરોગી, ઉપયોગી, મોર)

લીમડો ખુબ જવૃક્ષ છે. ચૈત્ર મહિનામાં લીમડાને આવે છે. કહેવાય છે કે લીમડાના મોરનો રસ પીવાથી આવતો નથી. જે લીમડાના મોર નો રસ પીવે એ આખું વર્ષ રહે છે. લીમડાના મોરનો સ્વાદ હોય છે.

પ્રશ્ન ૭. સમાનાર્થી શબ્દો લખો.

દિન, રવિ, વૃક્ષ, ફૂલ, નદી

પ્રશ્ન ૮. વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

રાત, જાડું, પુરુષ, જન્મ, સફેદ

પ્રશ્ન ૯. "ગાય" વિશે ૫ થી ૭ વાક્યો લખો.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

પ્રશ્ન ૧૦. ફક્ત વાંચીને જવાબ લખો.

પાંડવો પાંચ ભાઈઓ હતા. એમની માતાનું નામ કુંતી. એમના પિતા પાંડુરાજ. પાંડવો બહુ સંપીલા હતા. ભીમની પાસે ગદા હતી. અર્જુન પાસે ધનુષ્ય હતું.

૧. પાંડવો કેટલા ભાઈઓ હતા ?
૨. પાંડવોની માતાનું નામ જણાવો.
૩. પાંડવોના પિતાનું નામ જણાવો.
૪. પાંડવો કેવા હતા ?
૫. ભીમ પાસે શું હતું ?
૬. કોની પાસે ધનુષ્ય હતું ?

- આ એકમ માટે વિદ્યાર્થીઓને અપ્રમાણિત એકમોનો ઉપયોગ કરી પોતાની આજુબાજુની વસ્તુઓને જુદી-જુદી રીતે માપતા આવડે તે જરૂરી છે. માપપટ્ટી, મીટર પટ્ટી અને મેઝરટેપ વડે લંબાઈનું માપન કરતાં પણ આવડવું જોઈએ. વિદ્યાર્થીઓને સેન્ટિમીટર અને મીટરનો પણ ખ્યાલ હોય તે જરૂરી છે. વિદ્યાર્થીને લંબાઈનું સેન્ટિમીટર અને મીટરમાં અનુમાન કરતાં પણ આવડવું જોઈએ. જેથી જરૂર જણાય ત્યાં પુનરાવર્તન કરાવવું. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા લખાયેલી વિગતો ચકાસી તેમને યોગ્ય માર્ગદર્શન આપવું.
- આ એકમ માટે વિદ્યાર્થીઓને સેકન્ડ, મિનિટ, મહિનો વગેરેનો ખ્યાલ હોવો જરૂરી છે જેથી વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા લખાયેલી વિગતો ચકાસી જરૂર જણાય ત્યાં યોગ્ય માર્ગદર્શન આપવું. જરૂર જણાય તો ઘડિયાળ અને કેલેન્ડરના ઉપયોગથી સમજ સ્પષ્ટ કરવી.
- વિદ્યાર્થીઓને જુદા-જુદા પ્રકારના ત્રાજવાના ઉપયોગ, ગ્રામ અને કિલોગ્રામ બાબતે જરૂરી પુનરાવર્તન કરાવવું. વજનનું અનુમાન અને અંદાજ બાંધવા બાબતે જરૂરી માર્ગદર્શન આપવું.
- આ એકમમાં માપનને લગતી સંકલ્પનાઓમાં વિદ્યાર્થીઓની સમજ સ્પષ્ટ હશે તો લાંબુ અને ટૂંકું, ટીક-ટીક, કેટલું ભારે ? કેટલું હલકું ? વગેરે જેવા એકમો શીખવામાં ખૂબ જ સરળતા રહેશે.

• લંબાઈનું માપન

પ્રશ્ન-૧ માંગેલ વસ્તુનું માપન કરો.

(૧) તમારા કોઈ પણ એક હાથની લંબાઈ વેંતથી માપો.

_____ વેંત

(૨) માપપટ્ટી વડે નીચે આપેલ વસ્તુઓની લંબાઈ માપો.

_____ સેમી

_____ સેમી

_____ સેમી

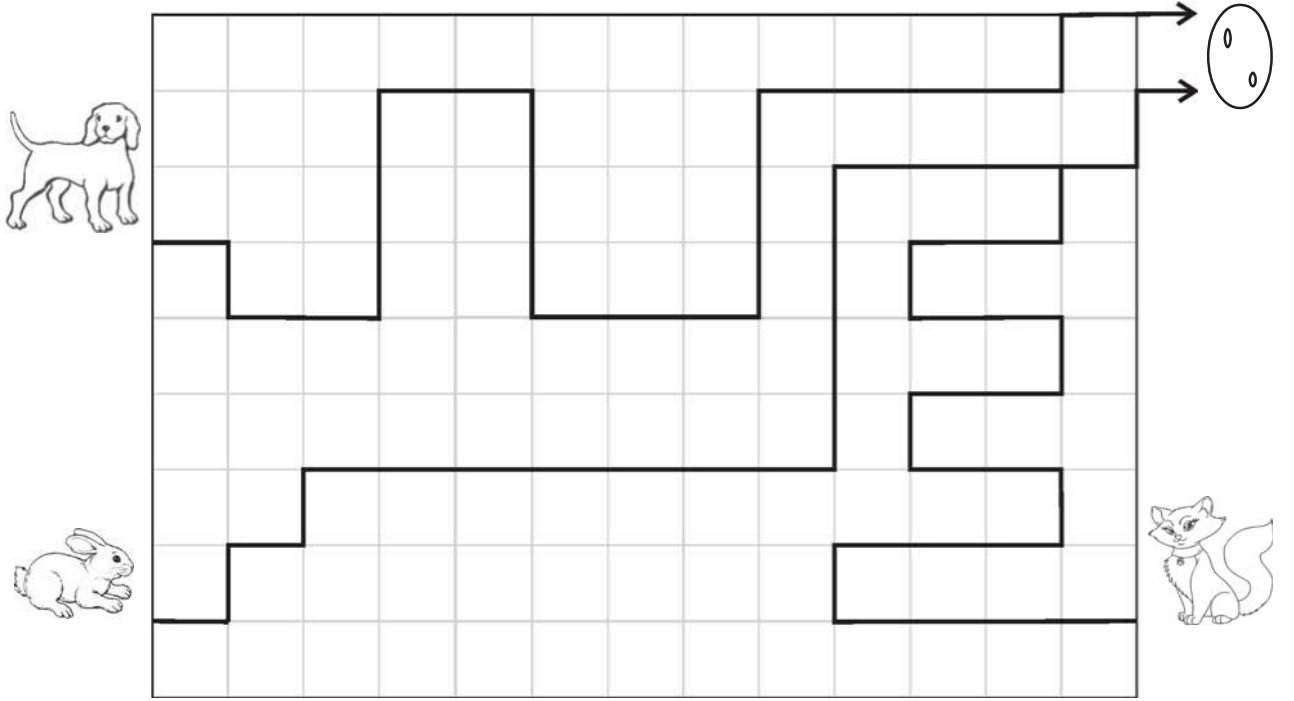

_____ સેમી

(૩) મેઝરટેપ વડે માપો.

	મારું માપ	મિત્રનું માપ
કમરનું માપ	_____ સેમી	_____ સેમી
ગળાનું માપ	_____ સેમી	_____ સેમી
ખભાની લંબાઈ	_____ સેમી	_____ સેમી
પગના પંજાની લંબાઈ	_____ સેમી	_____ સેમી

પ્રશ્ન-૨ બિલાડી, કૂતરો અને સસલું ત્રણ જુદા-જુદા રસ્તેથી રોટલો ખાવા જાય છે. દરેકે કાપેલા અંતરને માપો.
(અહીં દરેક ખાનું ૧ સેન્ટિમીટર લંબાઈનું છે.)

બિલાડી = _____ સેન્ટિમીટર કૂતરો = _____ સેન્ટિમીટર સસલું = _____ સેન્ટિમીટર

સૌથી ટૂંકો રસ્તો કોણે પસંદ કર્યો ? _____

પ્રશ્ન-૩ મીટરપટ્ટી વડે એક મીટર દોરી કાપો. તેની મદદથી માપન કરી ૧ મીટર કરતાં મોટી અને ૧ મીટર કરતાં નાની ૩ - ૩ વસ્તુ શોધો અને તેમના નામ લખો.

૧ મીટર કરતાં મોટી વસ્તુ	૧ મીટર કરતાં નાની વસ્તુ

પ્રશ્ન-૪ કોની લંબાઈ સેન્ટિમીટરમાં હશે અને કોની મીટરમાં ? યોગ્ય ખાનામાં ‘√’ કરો.

	સેન્ટિમીટર	મીટર
સ્લેટ		
ખાટલો		
ચપ્પલ		
લીમડાનું ઝાડ		

પ્રશ્ન-૫ આપેલ વસ્તુની આશરે લંબાઈ સાથે જોડો.

ચશ્માની દાંડી

૧ મીટર

વડનું ઝાડ

૧૫ સેન્ટિમીટર

બેટ

૭૦ મીટર

ઉંદરનું બચ્ચું

૧૨ મીટર

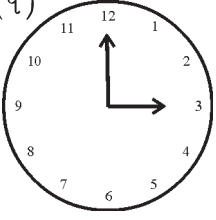
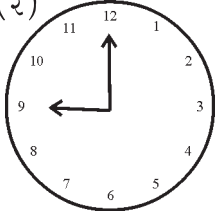
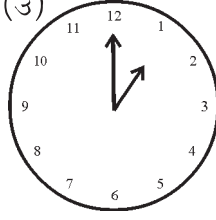
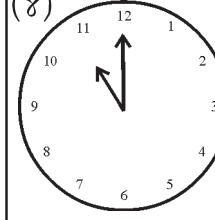
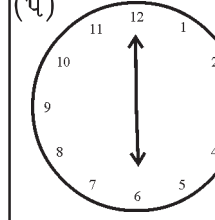
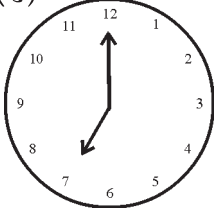
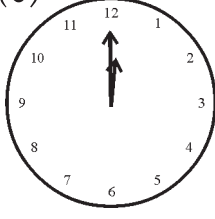
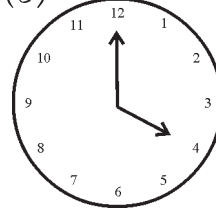
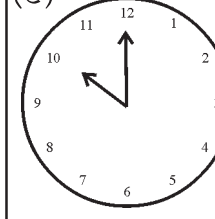
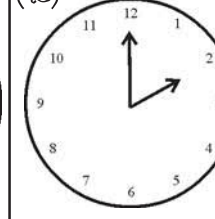

મોબાઈલ ટાવર

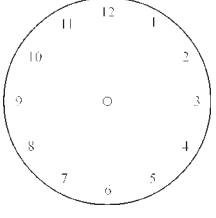
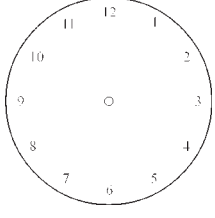
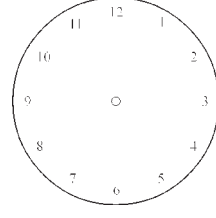
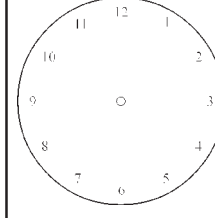
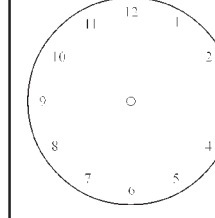
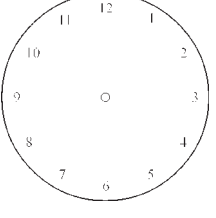
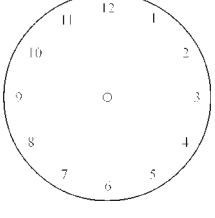
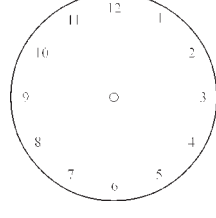
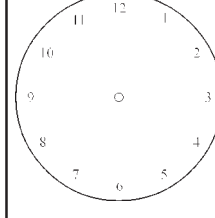
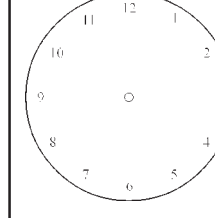
૭ સેન્ટિમીટર

● સમય

પ્રશ્ન-૬ ઘડિયાળમાં કેટલા વાગ્યા છે તે લખો.

(૧) 	(૨) 	(૩) 	(૪) 	(૫)
(૬) 	(૭) 	(૮) 	(૯) 	(૧૦)

પ્રશ્ન-૭ સમય દર્શાવ્યો છે તે પ્રમાણે ઘડિયાળમાં કાંટા દોરો.

				
૬ : ૦૦	૯ : ૦૦	૧૨ : ૦૦	૮ : ૦૦	૧૧ : ૦૦
				
૩ : ૦૦	૧ : ૦૦	૪ : ૦૦	૭ : ૦૦	૧૦ : ૦૦

પ્રશ્ન-૮ નીચેની વિગતો વાંચી તેના માટે કેટલો સમય લાગશે તે માટે યોગ્ય ખાનામાં ✓ કરો.

	મિનિટો લાગે	કલાકો લાગે	દિવસો લાગે	મહિનાઓ લાગે
જમવામાં				
અનાજ ઉગડવામાં				
ચા બનતાં				
સ્વેટર ગૂંથતાં				
શર્ટ સીવતાં				

● કેલેન્ડર

પ્રશ્ન-૯ માર્ચ - ૨૦૨૦નું કેલેન્ડર બનાવો.

સોમ	મંગળ	બુધ	ગુરુ	શુક્ર	શનિ	રવિ

- જે - જે દિવસોએ રવિવાર છે ત્યાં લાલ રંગ પૂરો.
- રવિવાર સિવાયના રજાના દિવસોમાં પીળો રંગ પૂરો.
- જે - જે દિવસે સવારની નિશાળ હતી તેમાં વાદળી રંગ પૂરો.
- બુધવાર કઈ - કઈ તારીખે છે ?

- માર્ચ મહિનામાં પાંચ - પાંચ વખત આવતા હોય તેવા વાર કયા - કયા છે ?

- મહિનાની શરૂઆત કયા વારથી થાય છે ?

- મહિનાનો છેલ્લો દિવસ કઈ તારીખે આવે છે ? તે દિવસે કયો વાર છે ?

પ્રશ્ન-૧૦ વર્ષ ૨૦૨૦નું કેલેન્ડર લો. તેમાંથી દસ તહેવારો શોધો. તે કયા વારે અને કઈ તારીખે આવે છે તે નોંધો.

	તહેવારનું નામ	તારીખ	વાર
૧			
૨			
૩			
૪			
૫			
૬			
૭			
૮			
૯			
૧૦			
૧૧			
૧૨			

• વજનનું માપન

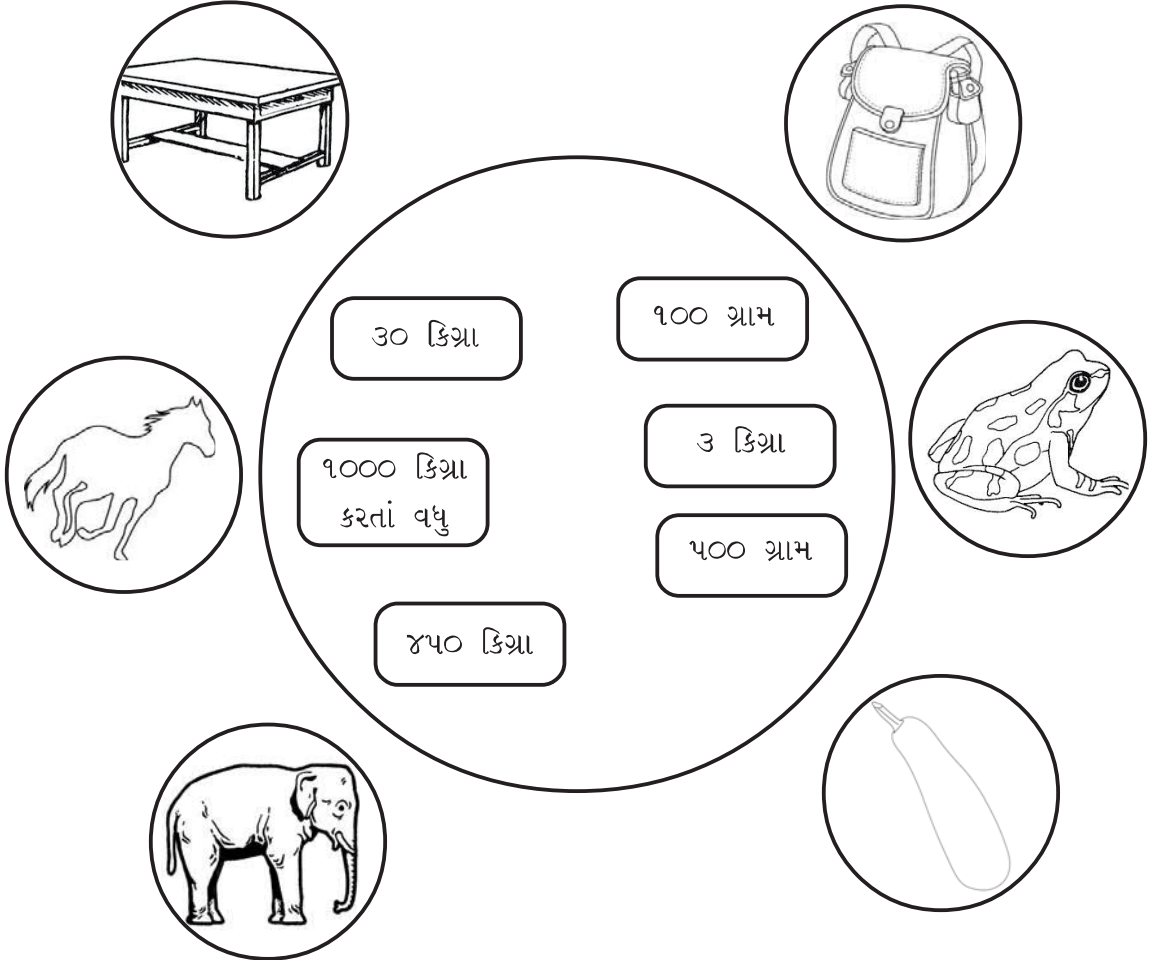
પ્રશ્ન-૧૧ પેપર કપ કે આઈસક્રીમની ડબ્બી, દોરી અને લાકડી કે સળી લઈ ત્રાજવાં બનાવો.

પ્રશ્ન-૧૨ કોણ ભારે કે કોણ હલકું તે નક્કી કરવા તમે બનાવેલાં ત્રાજવાં વડે પેન્સિલ, સંચો, રબર, લખોટી, રૂપિયાનો સિક્કો, ચોકલેટ જેવી વસ્તુઓ ત્રાજવાના જુદા-જુદા પલ્લામાં મૂકો.

પ્રશ્ન-૧૩ હલકી વસ્તુ પર ○ અને ભારે વસ્તુ પર □ કરો. અહીં જોડી ઉપર નીચે છે.

ચશ્મા	ઊંટ	પેન્સિલ	ગણિતનું પુસ્તક	લાકડાનું પેડ	તકિયો	ખુરશી	થાળી
ચશ્માનું કવર	હાથી	બોલપેન	ગણિતની નોટ	સ્લેટ	ઓશિકું	ટેબલ	ડીસ

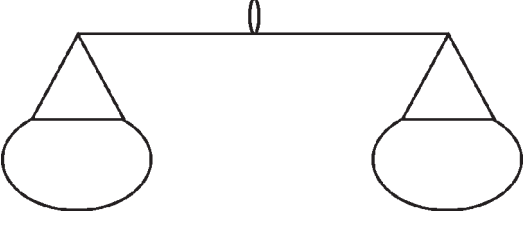
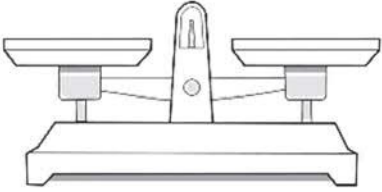
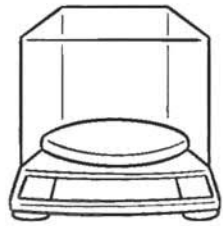
પ્રશ્ન-૧૪ વજનનું અનુમાન કરો અને જોડો.

પ્રશ્ન-૧૫ ૧ કિલોગ્રામ કરતાં ઓછું વજન ધરાવતી વસ્તુ પર લાલ રંગ અને ૧ કિલોગ્રામ કરતાં વધુ વજન ધરાવતી વસ્તુ પર પીળો રંગ કરો.

ઈંટ	બૂટ	કંપાસ	મકોડો	વડનું પાન	મકાઈનો ડોડો	તરબૂચ	ગેસનો બાટલો	શર્ટ
સફરજન	પતંગ	ફીરકી	પંખો	દફતર	સાઈકલ	ખંજરી	પાણીનો જગ	થાળી

પ્રશ્ન-૧૬ નીચેનામાંથી તમે કયા - કયા ત્રાજવાં જોયા છે ? તે ત્રાજવાં કોણ - કોણ વાપરે છે તે લખો.

તમારા ઘરે કેટલીક વસ્તુઓ લાવવામાં આવતી હશે. આ વસ્તુઓનું વજન તમારા માતા-પિતા પાસેથી જાણી લાવો. જેટલું વજન હોય તે ખાનામાં ✓ કરો.

વસ્તુ	૧૦૦ ગ્રામ	૨૫૦ ગ્રામ	૫૦૦ ગ્રામ	૧ કિલોગ્રામ	૨ કિલોગ્રામ	૧૦ કિલોગ્રામ
ખાંડ						
ચા						
ગોળ						
બટાટા						
ચોખા						
ટામેટાં						
ઘઉં						

જવાબો

પ્રશ્ન-૬

(૧) ૩ : ૦૦

(૨) ૯ : ૦૦

(૩) ૨ : ૦૦

(૪) ૧૧ : ૦૦

(૫) ૬ : ૦૦

(૬) ૮ : ૦૦

(૭) ૧૨ : ૦૦

(૮) ૪ : ૦૦

(૯) ૧૦ : ૦૦

(૧૦) ૨ : ૦૦

- જરૂર પડે તો વિદ્યાર્થીઓને વિવિધ ચલણી સિક્કા અને નોટોની ઓળખ કરાવવી.
- રૂપિયા - પૈસાની મૈખિક ગણતરી સાથે જરૂરી બાબતોનું પુનરાવર્તન કરાવવું.
- આ એકમમાં નાણાં સંબંધિત સરવાળા, બાદબાકી અને વ્યાવહારિક કોયડા ઉકેલના દાખલા મૂકવામાં આવેલ છે. જેથી વિદ્યાર્થીઓ જ્યાં ભૂલ કરે ત્યાં તેમની સમજ સ્પષ્ટ કરવી અને જરૂરી માર્ગદર્શન આપવું.
- આ એકમમાં નાણાં સંબંધિત વિદ્યાર્થીઓની સંકલ્પનાઓ સ્પષ્ટ હશે તો ઈંટોની ઈમારત, ભોપાલનો પ્રવાસ, ભંગારનો વેચનાર, કેટલું ભારે ? કેટલું હલકું વગેરે એકમમાં નાણાં સંબંધિત દાખલા, કોયડા ઉકેલવા અને સમજવા સહેલા પડશે.

● નાણાંનો પરિચય

પ્રશ્ન-૧ તમે જે-જે સિક્કા જોયા છે તેના નીચે ✓ ની નિશાની કરો.

પ્રશ્ન-૨ જુદા-જુદા સિક્કા મેળવી તેની છાપ પેન્સિલ વડે મેળવો. (છાપ બંને તરફથી લેવી.)

૫૦ પૈસા		૧ રૂપિયો		૨ રૂપિયા	
૫ રૂપિયા		૧૦ રૂપિયા			

પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલી ચલણી નોટો ઓળખી તેમની કિંમત લખો.

● નાણાંનો ઉપયોગ

પ્રશ્ન-૪ નીચની રકમને દર્શાવવા કેટલા સિક્કા અને નોટનો ઉપયોગ કરશો. તે નોટ કે સિક્કા દોરો.

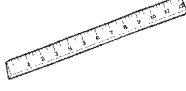
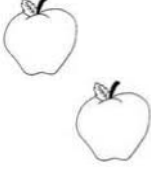

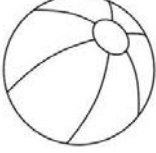
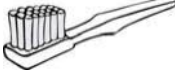
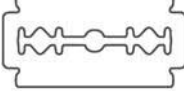
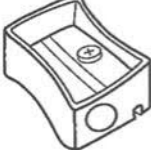
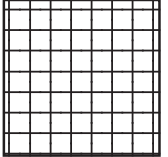
૨૨ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	૧૦ રૂપિયા ૧૦ રૂપિયા ૧ રૂપિયો ૧ રૂપિયો ૫૦ પૈસા				

૩૫ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	
૫૮ રૂપિયા	
૧૫ રૂપિયા	
૩૦ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	
૮૮ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	
૧૦૦ રૂપિયા	

પ્રશ્ન-૫ મૌખિક ગણતરી.

આપેલી વસ્તુઓની કિંમત પરથી નીચે આપેલી વસ્તુઓ ખરીદવા માટે જરૂરી રકમ શોધો.

					
પેન્સિલ	રબર	પાણીની બોટલ	માપપટ્ટી	સફરજન નંગ ૨	નોટબુક
૨ રૂપિયા	૫૦ પૈસા	૧૮ રૂપિયા	૫ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	૧૫ રૂપિયા	૧૨ રૂપિયા

					
દડો	ટૂથબ્રશ	બ્લેડ	સંચો	ભમરડો	પઝલ
૧૪ રૂપિયા	૨૨ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	૨ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	૩ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	૨૦ રૂપિયા	૪૫ રૂપિયા

- (૧) એક દડો અને એક પઝલ = _____
- (૨) એક ટૂથબ્રશ અને એક બ્લેડ = _____
- (૩) બે પેન્સિલ અને એક રબર = _____
- (૪) બે ભમરડાં અને એક દડો = _____
- (૫) પાણીની ત્રણ બોટલ = _____
- (૬) બે નોટ, બે પેન્સિલ અને એક સંચો = _____
- (૭) છ સફરજન = _____
- (૮) બે માપપટ્ટી = _____
- (૯) એક સંચો, એક નોટ અને એક માપપટ્ટી = _____
- (૧૦) ચાર રબર = _____

પ્રશ્ન-૬ નાણાંના સરવાળા

(૧) ₹ ૧૦ . ૫૦

+ ₹ ૨૦ . ૦૦

(૨) ₹ ૧૦ . ૫૦

+ ₹ ૨૫ . ૫૦

(૩) ₹ ૪૫ . ૦૦

+ ₹ ૫ . ૫૦

(૪) ₹ ૭૨ . ૫૦

+ ₹ ૧૬ . ૦૦

પ્રશ્ન-૭ નાણાંની બાદબાકી

(૧) ₹ ૨૦ . ૦૦

– ₹ ૧૦ . ૦૦

(૨) ₹ ૫૦ . ૫૦

– ₹ ૩૦ . ૦૦

(૩) ₹ ૩૭ . ૫૦

– ₹ ૨૫ . ૦૦

(૪) ₹ ૭૮ . ૫૦

– ₹ ૩૩ . ૫૦

પ્રશ્ન-૮ વ્યાવહારિક કોયડા

- (૧) રતને શાળાની રામહાટમાંથી ૧૨ રૂપિયાની નોટ અને ૨ રૂપિયાનું રબર ખરીદ્યું, તો તેણે રામહાટમાં કેટલા રૂપિયા મૂક્યા હશે ?

(૨) સલીમે ૧૮ રૂપિયાના બટાટા, ૧૦ રૂપિયાના ટામેટા અને ૫ રૂપિયાના મરચાં ખરીદ્યા, તો તેણે શાકવાળાને કેટલા રૂપિયા આપ્યા હશે ?

(૩) ૧ ડઝન કેળાનો ભાવ ૨૪ રૂપિયા છે. મિતલે ૧ ડઝન કેળાં લઈને વેપારીને ૫૦ રૂપિયાની નોટ આપી. વેપારી મિતલને કેટલા રૂપિયા પાછા આપશે ?

(૪) ₹ ૨૦ની ખાંડ, ₹ ૫નું દિવાસળીનું પેકેટ, ₹ ૧૦ નું અગરબત્તી પેકેટ અને ₹ ૨નું શેમ્પુનું પેકેટ ખરીદવા તમારે ઘરેથી કેટલા રૂપિયા લઈ જવા પડે ?

(૫) રમેશે ₹ ૭૫.૫૦ ની રેલવે ટિકિટ બુક કરાવી. તેણે ૧૦૦ રૂપિયાની નોટ આપી. તેને ટિકિટ સાથે કેટલા રૂપિયા પાછા મળશે ?

(દ) એક બસમાં રોહને અમદાવાદથી વડાલી સુધી મુસાફરી કરી. તેણે કંડક્ટરને ૧૦૦ રૂપિયા આપ્યા. કંડક્ટરે તેને ૨૨ રૂપિયા પાછા આપ્યા, તો ટિકિટની કિંમત કેટલી હશે ?

જવાબો

- પ્રશ્ન-૫ (૧) ૫૮ રૂપિયા (૨) ૨૫ રૂપિયા (૩) ૪ રૂપિયા ૫૦ પૈસા (૪) ૫૪ રૂપિયા
 (૫) ૫૪ રૂપિયા (દ) ૩૧ રૂપિયા ૫૦ પૈસા
 (૭) ૪૫ રૂપિયા (૮) ૧૧ રૂપિયા (૯) ૨૧ રૂપિયા (૧૦) ૨ રૂપિયા
- પ્રશ્ન-૬ (૧) ₹ ૩૦.૫૦ (૨) ₹ ૬૧ (૩) ₹ ૫૦.૫૦ (૪) ₹ ૮૮.૫૦
- પ્રશ્ન-૭ (૧) ₹ ૧૦.૦૦ (૨) ₹ ૨૦.૫૦ (૩) ₹ ૧૨.૫૦ (૪) ₹ ૪૫.૦૦
- પ્રશ્ન-૮ (૧) ૧૪ રૂપિયા (૨) ૩૩ રૂપિયા (૩) ૨૬ રૂપિયા (૪) ૩૭ રૂપિયા
 (૫) ૨૪.૫૦ રૂપિયા (દ) ૭૮ રૂપિયા

- આ એકમમાં સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર સંબંધિત વ્યવહારુ કોયડા આપવામાં આવેલ છે. જેથી જરૂર જણાય ત્યાં પુનરાવર્તન કરાવવું અને યોગ્ય માર્ગદર્શન આપવું.
- વિદ્યાર્થીઓમાં આ એકમમાં આવતી સંકલ્પનાઓ સ્પષ્ટ હશે તો ચાર ગાણિતિક પ્રક્રિયા આધારિત આવતા કોયડા સમજવામાં અને ઉકેલવામાં મુશ્કેલી પડશે નહીં.

પ્રશ્ન-૧ દાખલા ગણો.

(૧) મહેશભાઈએ ૫૨૫ રૂપિયાના ઘઉં અને ૪૩૫ રૂપિયાની બાજરી વેચી, તો તેમણે કુલ કેટલા રૂપિયાનું અનાજ વેચ્યું ?

(૨) એક વેપારી પાસે ૮૨૫ ડબ્બા તેલ હતું. તેણે ૩૨૭ ડબ્બા તેલ વેચ્યું, તો હવે વેપારી પાસે કેટલા ડબ્બા તેલ વધ્યું હશે ?

(૩) એક મીઠાઈ બોક્ષની કિંમત ૧૨૫ રૂપિયા છે, તો આવા ૭ મીઠાઈ બોક્ષની કિંમત કેટલી થાય ?

(૪) નીલ પાસે ૨૦૦ બોર છે. તેમાંથી ૧૦ બોરની એક એવી કેટલી ઢગલી બને ?

(૫) બગીચામાં એક હારમાં ૨૮ છોડ છે, તો આવી ૧૨ હારમાં કેટલા છોડ હોય ?

જવાબો

પ્રશ્ન-૧

(૧) ૮૬૦ રૂપિયા

(૨) ૪૮૮ ડબ્બા

(૩) ૮૭૫ રૂપિયા

(૪) ૨૦ ઢગલી

(૫) ૩૩૬ છોડ